

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

การวิเคราะห์สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ. 2563
An Analysis of Tam-Ampher-Chan Thai Television Documentary in 2020

MENG WEI¹ จันทรสุดา ไชยประเสริฐ²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Email: 1247480091@qq.com

²อาจารย์ประจำสาขาภาษาและวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Email: jansuda_chaiprasert@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านการถ่ายทอดเนื้อหาของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563 ที่ออกอากาศทางอมรินทร์ทีวี ช่อง 34 ในระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม ปี พ.ศ.2563 ถึงวันที่ 26 กันยายน ปี พ.ศ.2563 รวมทั้งสิ้น 38 ตอน โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ที่มีต่อผู้ชมและนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” สามารถแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการประกอบอาหาร ภูมิปัญญาชาวบ้านและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น 2) การให้ความบันเทิง ผู้ชมสามารถได้รับความสนุกสนานจากคำพูด การแต่งกาย ดนตรีประกอบ และความไม่ชำนาญในการตามหาวัตถุดิบของพิธีกร ได้พักผ่อนคลายไปกับบรรยากาศที่คึกคัก รื่นเริง 3) การให้แนวทางในการดำเนินชีวิตมีทั้งการพึ่งพาธรรมชาติ การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรม ผู้ชมสามารถปรับใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและ 4) การช่วยส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น และการเป็นสื่อกลางในการเชิญชวนให้ผู้ชมเดินทางมาท่องเที่ยวและทำให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้เข้าสู่สายตาผู้ชมโดยรูปแบบที่มีเสียงนำเสนอและมีรูปภาพเคลื่อนไหว ภาษาท้องถิ่นที่ปรากฏบนหน้าจอทำให้ผู้ชมได้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นคุณค่าเหล่านี้ ถือเป็นมุมมองที่ปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้ ทั้งยังเป็นช่องทางที่ดีสำหรับการเผยแพร่เสน่ห์ของชุมชน

คำสำคัญ : สารคดี/ สารคดีโทรทัศน์

Abstract

This research aimed to analyze contributions of dissemination of content in Tam-Ampher-Chan, a Thai television documentary series, thirty-eight episodes broadcasted from January 11 to September 26, 2020. The findings were reported as a descriptive analysis.

Four aspects of notable contributions of the studied work were as the following.
 1) Various wisdom, relating food; cooking techniques; local wit; and ways of community life,

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

was richly presented.2) Entertaining elements, including speeches; gestures; and background sound and music, joyfully attracted and relaxed the audience. 3) Guidance for living, referring to awareness and making uses of the prosperous nature; the principles of sufficiency economy; and the moral living, was practically presented.4) Communities and their charm, including products; tourist attractions; and local dialects and identities, were spread and afterward created notability to the locations. All stated contributions showed the double strength, art and science, of the communication media.

Keywords: documentary/ television documentary

บทนำ

สารคดีโทรทัศน์ เป็นสื่อกลางที่มีข้อมูลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม ประกอบเป็นเนื้อหาที่มีความเป็นจริงและความหลากหลาย ยังสามารถถ่ายทอดความรู้พร้อมกับความบันเทิง มีทั้งเสียงบรรยายและรูปภาพที่ติดต่อกันเป็นฉาก สามารถนำพาผู้ชมไปสัมผัสเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในรายการอย่างใกล้ชิด และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่อยู่ในรายการสารคดี ทำให้ผู้ชมได้รับแง่คิดที่ดีและมุมมองที่กว้างจากการรับชม

สารคดีโทรทัศน์เน้นที่การให้ความรู้และความสนุกสนานความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ส่งเสริมให้สารคดีโทรทัศน์กลายเป็นหนึ่งในเครื่องมือทันสมัยสำหรับการให้ความรู้พร้อมกับความบันเทิง โดยผ่านรูปแบบที่มีเสียงการนำเสนอ รูปภาพเคลื่อนไหว ดนตรีประกอบ และบรรยากาศศีกศึกษาค้นคว้าที่สื่อมวลชนต่าง ๆ มีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะสารคดีโทรทัศน์ ผู้วิจัยได้เห็นว่า มีสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” เป็นรายการที่น่าสนใจที่ได้ผสมผสาน ระหว่าง การประกอบอาหารกับการท่องเที่ยว เข้าไว้ด้วยกัน และได้เผยแพร่คุณค่าอันมากมายให้กับผู้รับสารคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563อยู่ที่ความหลากหลายของเนื้อหา เช่น เนื้อหาด้านการประกอบอาหาร ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้นทำให้ผู้ชมสารคดีได้รับคุณค่ามากมาย

สารคดีโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีคุณค่าสำหรับการให้ความรู้และการเผยแพร่วัฒนธรรม ทำให้มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรายการสารคดีในมุมมองต่างกัน เช่น การวิจัยของ XU ZHILAN (2561) ในเรื่อง วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในรายการโทรทัศน์ “ภัตตาคารบ้านทุ่ง” พ.ศ. 2561 ได้วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร ผลการวิจัยพบว่า อาหารท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ประเพณี และความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยในแต่ละภูมิภาคและการวิจัยของ สุภาชฌีย์คำศรีม่วง (2558) ในเรื่องสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอาหารผ่านรายการโทรทัศน์สาระบันเทิงทางอาหารได้วิเคราะห์ถึงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอาหารผ่านเนื้อหาและองค์ประกอบของรายการโทรทัศน์สาระบันเทิงทางอาหารผลการวิจัยพบว่าสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอาหารและองค์ประกอบในการนำเสนอรายการโทรทัศน์สาระบันเทิงทางอาหารสะท้อนภาพกระบวนการประกอบสร้างความจริงอย่างประณีต จากการใช้ภาพสัญลักษณ์ของท้องถิ่นด้วยการสร้างความตระหนักถึงวัฒนธรรมการกินแบบดั้งเดิมผ่านเทคนิคสารคดีที่หยิบเนื้อหา

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

และคุณค่าของภาพแทนวัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นที่คุ้นเคย เป็นต้นแต่ยังไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวกับสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” โดยเฉพาะในด้านคุณค่า ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้

สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” เป็นสารคดีโทรทัศน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับอาหารพื้นบ้านต่าง ๆ รวมถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการให้ความรู้พร้อมความสนุกสนาน ยังได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นอีกด้วยจึงเป็นรายการที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้ชมในด้านการให้ความรู้และความบันเทิงจากเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจวิเคราะห์คุณค่าด้านการถ่ายทอดเนื้อหาของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ. 2563 ซึ่งจะได้เข้าใจวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย และได้สัมผัสเสน่ห์ของชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านการถ่ายทอดเนื้อหาของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563 ซึ่งออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 12.00 น.ทางอมรินทร์ ทวี ช่อง 34 ในระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม ปี พ.ศ.2563 ถึงวันที่ 26 กันยายน ปี พ.ศ.2563รวมทั้งสิ้น 38ตอนรายการแต่ละตอนมีความยาวตอนละประมาณ 20นาทีเริ่มตอนแรกวันที่ 11มกราคม เพราะตอนในวันที่ 4มกราคม ปี พ.ศ. 2563 เป็นเทปแรกของปี พ.ศ. 2563 เป็นเทปพิเศษเบื้องหลังพาไปย้อนชมความประทับใจตลอดปีที่ผ่านมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์เนื้อหาในสารคดีโทรทัศน์(Textual Analysis)

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

3. ศึกษาและรวบรวมสารคดีโทรทัศน์ที่มีคุณค่าด้านการให้ความรู้และการเผยแพร่วัฒนธรรม คัดเลือกสารคดีโทรทัศน์ที่ให้ความรู้และมุมมองแง่คิดต่าง ๆ ได้แก่ “ตามอำเภอใจ”และศึกษาสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” ที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 11 มกราคมพ.ศ.2563 ถึงวันที่ 26กันยายนพ.ศ.2563รวมทั้งสิ้น 38ตอน

4.วิเคราะห์คุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563 และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563พบว่า คุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563มีด้านการให้ความรู้ การให้ความบันเทิงการให้แนวคิดในการดำเนินชีวิต

และการช่วยส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น มีผลวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้ความรู้

การให้ความรู้ หมายถึง การให้ความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของผู้คน ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563 ผู้ชมได้รับความรู้และความเข้าใจในการประกอบอาหาร ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1.1 เทคนิคการประกอบอาหาร

เทคนิคการประกอบอาหารหมายถึงวิธีหรือขั้นตอนพิเศษที่ใช้ในการประกอบอาหาร เพื่อเพิ่มความหอมและความอร่อยของอาหาร ในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563 ได้นำเสนอความรู้ในด้านเทคนิคการประกอบอาหารเช่น ตอนลุยหา “หอยวงช้าง” ชุมชนบ้านบางพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา มีเทคนิคพิเศษเกี่ยวกับการใช้มะนาวซึ่งเป็นวิธีการแกะมะนาว เพื่อให้มีทั้งกลิ่นหอมและรสเปรี้ยว ดังความว่า

ชาวบ้าน (มะปิว) : มะนาวต้องปอกเปลือกจ้ะ เอาออกมาเป็นที่ละกลีบ ๆ

พิธีกร (ผู้ชาย) : ทำไม่ไม่บีบ ให้น้ำมันเปรี้ยว

ชาวบ้าน (มะปิว) : บีบมันไม่มีความหอมของมะนาว แต่ถ้าแกะแบบนี้ มันจะมีความหอมเป็นพิเศษกว่านี้

พิธีกร (ผู้ชาย) : เรามีความเปรี้ยวทั้งมะนาวมะม่วง

ชาวบ้าน (มะปิว) : มะนาวหอม มะขามเปียกให้สีเข้มขึ้น แล้วก็มะม่วงก็สีส้ม มีรสชาติ

(“ตามอำเภอจาน”: ตอนที่ 1 ลุยหา “หอยวงช้าง” ออกอากาศ 11 ม.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การแกะเนื้อมะนาวและการใช้วัตถุดิบที่ผสมเข้ากันดี จะทำให้อาหารน่ารับประทานทั้งทางด้านรสชาติและสีส้ม ผู้ชมจึงสามารถนำเทคนิคเหล่านี้ใช้ในการประกอบอาหาร การแกะมะนาวเป็นเทคนิคที่ใช้มะนาวให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยได้ใช้ทั้งน้ำและเนื้อของมะนาว การรู้จักคุณค่าของวัตถุดิบและเครื่องปรุงรสเป็นอย่างดี เป็นขั้นตอนแรกที่จะทำให้การประกอบอาหารได้ครบทั้งรสชาติ ความหอมและสีสวยงาม และการเลือกวัตถุดิบที่เข้ากันดี เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ทำให้อาหารได้มีรสชาติอย่างพิเศษ

1.2 ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นพื้นความรู้ ปัญญาชีวิตของผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านที่ปรากฏในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ. 2563 เป็นสติปัญญาที่เกิดจากการดำรงชีวิตของชาวบ้าน เป็นความรู้ที่รวบรวมส่วนดีงามของบรรพบุรุษ และส่งต่อมาสู่ลูกหลาน เช่น ตอน เก็บ “มะยงชิด” เป็นภูมิปัญญาด้านการเพาะปลูกนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับวิธีการปลูกมะยงชิดของชุมชนที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ดังความว่า

พิธีกร (ผู้หญิง) : นอกจากที่เราเข้ามาเนี่ย จะมีมะยงชิดที่ขึ้นอยู่เต็มไปหมดแล้ว จะเห็นว่ามีการปลูกอินทผลัมแทรกสลัปลับหว่าง

ชาวบ้าน (ลุงสิทธิ์) : คือ มันเพื่อเพราะว่า มะยงชิดเนี่ย 10 กว่าปีมาเนี่ย มะยงชิดเริ่มติดลูกยาก เพราะว่า ช่วงที่เขาบานดอก อากาศจะร้อน จำเป็นที่จะต้องหาร่ม พี่ชิตที่เป็นร่มให้มะยงชิดมาเจอตัวนี้ อินทผลัม ซึ่งเป็นพืชที่ชอบแสงแดด อยู่ในพื้นที่ที่แห้งแล้งเหมือนกับมะยงชิดได้ มะยงชิดจะสุกประมาณ ก.พ. มี.ค. ส.ค. ก.ค. อินทผลัมสุก

พิธีกร (ผู้หญิง) : คือนอกจากได้เก็บผลที่อินทผลัมแล้ว ร่มเงาจากใบของเขา นี่ก็คือ
 เพื่อให้กับต้นมะยงชิดด้วยเนาะ

(“ตามอำเภอใจ”: ตอนที่ 13 เก็บ “มะยงชิด” ออกอากาศ 4 เม.ย. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การปลูกต้นมะยงชิดกับต้นอินทผลัมสลับกัน นอกจากช่วยสร้าง
 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเติบโตของต้นมะยงชิดแล้ว ยังได้เก็บผลผลิตของอินทผลัมด้วย ผู้ชมจึงได้รับ
 ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการปลูกผลไม้ของชาวบ้านที่เกิดจากการสังเกตและเรียนรู้ลักษณะของพืชแต่ละชนิด
 พืชที่ชอบแสงแดดเป็นร่มธรรมชาติ สามารถสร้างประโยชน์ต่อพืชที่ต้องการร่มเงา การปรับความแรงของ
 แสงแดดด้วยร่มเงาของพืช เป็นภูมิปัญญาที่ใช้วิถีธรรมชาติช่วยสร้างสภาพแวดล้อมอย่างสมดุลแก่พืชเศรษฐกิจ

1.3 วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ

วิถีชีวิตชุมชนหมายถึงทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวใช้ในการดำรงชีวิตของกลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคม
 ขนาดเล็ก เพื่อให้มีความสุข และความสะดวก (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554)ในสารคดีโทรทัศน์
 “ตามอำเภอใจ”พ.ศ.2563ได้นำเสนอความรู้ในด้านวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นตอน *ลุยหาวัตถุดิบแหลม
 คม “หวาย-หน่อเลาะ”*ได้นำเสนอการทำบุญตักบาตรเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ และยังรักษา
 ไว้ได้ดี สำหรับชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนครดังตัวอย่าง

พิธีกร (ผู้ชาย) : อย่างเข้าแบบนี้ละครับ ที่นี้เนี่ย เขาก็จะเป็นประจำนะครับ ชาวบ้าน
 เนี่ย เขาก็จะเหมือนว่ามาทำบุญตักบาตรกันครับ เป็นการใส่บาตรข้าวเหนียวครับ ซึ่งก็เป็นวิถี
 ชีวิตที่ทำกันมาแต่ดั้งเดิมนะครับ

พิธีกร (ผู้หญิง) : แล้วก็หลังจากที่ใส่บาตรแล้วเนี่ย เขาก็จะเริ่มเตรียมตัวไปนาไปไร่ ซึ่ง
 ก็ถือว่าเป็นอาชีพของคนในชุมชนเนาะ สิ่งหนึ่งที่เรียกได้ว่า ทำกันทุกบ้านเลย ก็คือที่นี้แหละ จะมี
 การปลูกหวาย ทำสวนหวายที่สกลนครเนี่ย

(“ตามอำเภอใจ”: ตอนที่ 7ลุยหาวัตถุดิบแหลมคม “หวาย-หน่อเลาะ” ออกอากาศ 22 ก.พ. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ชีวิตประจำวันของชาวบ้านที่บ้านหนองผือ มีความสัมพันธ์กับศาสนา
 และการปลูกพืชเป็นอย่างมาก ชาวบ้านนิยมไปทำบุญใส่บาตรในตอนเช้าแต่ละวัน และไปทำงานต่อไป
 การทำบุญตักบาตรเป็นสิ่งที่อยู่ร่วมกับชีวิตของชาวบ้านท้องถิ่นมายาวนาน ถือเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดมาแต่
 บรรพบุรุษ และลูกหลานได้รักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมไว้เป็นอย่างดี จนผสมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชุมชน
 และการปลูกพืชผักช่วยสร้างสรรคความสุขและความพอเพียงแก่ชีวิตชาวบ้านได้

2. การให้ความบันเทิง

การให้ความบันเทิง หมายถึง ทำให้เกิดความรู้สึกที่รื่นเริง และช่วยสร้างอารมณ์ขึ้นกับบรรยากาศ
 ที่ศึกษาค้นในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ”พ.ศ.2563สามารถให้ความบันเทิงแก่ผู้ชม ดังตัวอย่าง
 ความสนุกสนานในตอนลุยหา “ตัวเวียด” แผลงยามค้าคีนท่าทาง คำพูดคุยกันและดนตรีประกอบช่วยเสริม
 อารมณ์ขึ้น และความร่วมมือของแต่ละคน ทำให้การจับตัวเวียดเต็มไปด้วยบรรยากาศศึกษาค้น ดังความว่า

พิธีกร (ผู้ชาย) :อ้อ แล้วตบเป็นจังหวะอื่นได้ไหม แบบ 1213122112

ชาวบ้าน (พี่เป็ด) :มันก็จะไม่มา ถ้าเสียงดังมันก็ไม่มา ต้องเงียบ ๆ

พิธีกร (ผู้ชาย) :อย่างนี้ ถ้าเราตบ ยิ่งตบเสียงดังยิ่งดีไหม

ชาวบ้าน (พี่เป็ด) :ยิ่งดีค่ะ

พิธีกร (ผู้ชาย) :อะ ถ้างั้น ทีมงาน“ตามอำเภอจาน”ทุกคนช่วยกันตบมือนะครับ น้องอาร์ม น้องอาร์มตบมือด้วย ฮ่า ๆ ไม่ได้ ๆ น้องเอ น้องแอม ตึก แก้ว แม่เกด ทุกคน ตบมือช่วยกัน เขาห้ามพูด ยังพูดไม่หยุด แล้วมันจะมาตอนไหน มันจะมาใช้ไหม

(“ตามอำเภอจาน”: ตอนที่ 27 ลุยหา “ตัวเวียด” แผลงยามค้าคีน ออกอากาศ 11ก.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ขึ้นภูเขาไปตามหาวัตถุดิบท้องถิ่นได้พาผู้ชมสัมผัสความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จับตัวเวียดโดยใช้คบเพลิงและการตบมือความสนุกสนานที่มาจากคำพูดของพิธีกรกับชาวบ้านสามารถส่งต่อแก่ผู้ชม ยังมีการแสดงวาจา ท่าทางเพื่อแสดงความสนุกออกให้เห็น การเชิญชวนของพิธีกรที่ให้ทุกคนช่วยกันตบมือและคำพูดที่เป็นการใช้คำอย่างคล้องจองมีจังหวะของพิธีกรสามารถส่งเสริมบรรยากาศให้มีชีวิตชีวาและความร่วมมือของแต่ละคน ทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจอย่างลึกซึ้ง

3. การให้แนวทางในการดำเนินชีวิต

การให้แนวทางในการดำเนินชีวิตหมายถึงการให้มุมมองความคิดเพื่อใช้ชีวิต หรือการให้ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนวในการดำเนินชีวิต สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ. 2563 ได้นำเสนอแนวทางการพึ่งพาธรรมชาติ การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรมแก่ผู้ชม ดังต่อไปนี้

3.1 การพึ่งพาธรรมชาติ

การพึ่งพาธรรมชาติหมายถึงการใช้ชีวิตด้วยอาศัยวัตถุดิบที่มีอยู่ตามธรรมชาติและพึ่งพาธรรมชาติทำให้ชุมชนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร และการรักษาความสมดุลของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ เพื่อจะได้พึ่งพาธรรมชาติอย่างยาวนาน เช่น ตอน ตามหาวัตถุดิบ ที่มีชื่อว่า หอยแครงนกเขา นำเสนอชุมชนเขาทองที่อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นิยมการหาหอยแครงที่ละตัว เพื่อไม่ทำร้ายกับสัตว์น้ำและได้รักษาพื้นที่ไตน้ำ เพื่อมีวัตถุดิบที่หาได้จากธรรมชาติต่อไปยาวนาน ดังความว่า

พิธีกร (ผู้ชาย) :วิธีการหาหอยแครงของชาวบ้านในชุมชน จะไม่นิยมใช้คราดในการหาหอย แต่จะใช้วิธีการหาทีละตัว เพราะนอกจากไม่เป็นการรบกวนสัตว์น้ำ และสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่แล้ว ยังถือเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรอีกด้วยครับ

(“ตามอำเภอจาน”:ตอนที่ 17ตามหาวัตถุดิบ ที่มีชื่อว่า หอยแครงนกเขาออกอากาศ 2พ.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การตามหาหอยเชิงการอนุรักษ์ธรรมชาติ จะทำให้ชุมชนได้นึกถึงความสำคัญของธรรมชาติ เงื่อนไขเบื้องต้นของการพึ่งพาธรรมชาติคือต้องอนุรักษ์ธรรมชาติให้ดีกว่าก่อน การรักษาสัตว์น้ำและพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำให้เป็นอย่างดี จะได้มีวัตถุดิบที่หาได้จากธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง เพราะว่าวิธีการหาหอยในชุมชนจะช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับสัตว์น้ำต่าง ๆ ยังทำให้ผู้ชมได้แง่คิดในด้านการพึ่งพาธรรมชาติด้วยการตามหาวัตถุดิบอย่างถูกวิธี ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัตถุดิบและธรรมชาติ และทำให้มนุษย์กับธรรมชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน

3.2 การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงประชาชนทุกระดับใช้ชีวิตตามแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์, 2553, น.11-13)ในสารคดีโทรทัศน์

“ตามอำเภอใจ” พ.ศ.2563 ได้ให้แง่คิดทางด้านการใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้ชมเช่น ตอน เก็บ
“มะยมชืด” นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับชาวบ้านที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ปลูกต้นมะยมชืดที่ไม่ใช้สารเคมี ดัง
ความว่า

พิธีกร (ผู้หญิง) : ที่สวนลุงสิงห์นั้นนะคะ ลุงสิงห์บอกว่าจะเน้นการปลูกแบบไม่ใช้
สารเคมีเลยคะ โดยจะเน้นการให้น้ำและการฉีดน้ำคะ การฉีดน้ำแบบนี้คะ จะช่วยล้างเพลี้ย
และราน้ำค้าง ซึ่งถือว่าเป็นศัตรูพืชอย่างดีของมะยมชืดคะ

(“ตามอำเภอใจ”: ตอนที่ 13 เก็บ “มะยมชืด” ออกอากาศ 4 เม.ย. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สวนมะยมชืดของชาวบ้านประยุกต์ปลูกแบบไม่ใช้สารเคมี การใช้วิธีฉีดน้ำ
เพื่อไม่ให้แมลงทำลายพืช การปลูกเชิงชีวภาพทำให้ต้นมะยมชืดเจริญเติบโตได้ดีการใช้ประโยชน์ของน้ำมาแทน
ยาปราบศัตรูพืช สามารถประหยัดต้นทุนและทรัพยากรน้ำและผลไม้ที่มีคุณภาพที่ได้จากการปลูกแบบนี้ ยัง
ช่วยสร้างรายได้แก่ชาวสวนอีกด้วย ซึ่งได้เห็นว่าชาวบ้านรู้จักนำทรัพยากรที่รอบตัวและประสบการณ์ที่ได้จาก
การดำเนินชีวิตมาสร้างความพอเพียงและความมั่นคง

3.3 การดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม

การดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม หมายถึงการดำเนินชีวิตอันดีงามด้วยน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
ในสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ. 2563ได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตด้วยคุณธรรมใน
ชุมชนท้องถิ่น เช่น ตอน “โจมปลา” ที่ฤดูหนาว ได้นำเสนอชุมชนบ้านห้วย ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง
จังหวัดศรีสะเกษ รู้จักพร้อมใจช่วยกันในตอนการจับปลา ดังความว่า

พิธีกร (ผู้ชาย) : แล้วต้องใช้คนเยอะขนาดนี้ทุกครั้งเลยไหมครับ โจมปลาเนี่ย

ชาวบ้าน (ผู้ใหญ่) : เยอะกว่านี้ก็มี

พิธีกร (ผู้ชาย) : เหรอ มาที่มาเป็นกลุ่ม

ชาวบ้าน (ผู้ใหญ่) : กลุ่มหลาย ๆ คน

พิธีกร (ผู้ชาย) : นอกจากได้ปลาแล้ว ได้ความสามัคคีด้วยนะ

ชาวบ้าน (ผู้ใหญ่) : ต้องใช้ความสามัคคีถึงจะทำได้

(“ตามอำเภอใจ”:ตอนที่ 14 “โจมปลา” ที่ฤดูหนาว ออกอากาศ 11เม.ย. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วิธีการจับปลาของชุมชนบ้านห้วย เน้นการใช้ความสามัคคี ความร่วมมือ
เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับชุมชนท้องถิ่น แรงงานเพียงคนเดียวเป็นแรงงานที่เล็กน้อย แต่การรวบรวมแรงงาน
ของชุมชน ก็สามารถเป็นแรงงานที่ยิ่งใหญ่ได้ ซึ่งทำให้ผู้ชมได้เห็นรูปแบบการดำรงชีวิตที่สามัคคีกันของคนใน
ชุมชน การใช้ความสามัคคีในการดำรงชีวิต จะได้ประสบความสำเร็จได้ดี และทำให้ชุมชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
ชุมชนท้องถิ่นอยู่ด้วยกันด้วยความรักใคร่ปรองดองกัน สามารถช่วยสร้างบรรยากาศที่กลมกลืนต่อสังคม

4. การช่วยส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น

การช่วยส่งเสริมชุมชนท้องถิ่น หมายถึง การช่วยเหลือสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น และช่วยปลัก
ต้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอใจ” พ.ศ. 2563 มีคุณค่าทางด้านช่วยส่งเสริมชุมชน
ท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวการค้าขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนท้องถิ่น และการเป็นสื่อกลางที่แสดงให้เห็นถึง
ความเป็นท้องถิ่นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น

สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ. 2563 ได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความสวยงามของทิวทัศน์ในชุมชน และบรรยากาศที่มีลักษณะเฉพาะถิ่นได้ดึงดูดความสนใจของผู้ชม ซึ่งจะได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี เช่น ตอนวางอวนดักปลาสดผู้ชมสามารถเห็นถึงกิจกรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปากน้ำตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพรโดยผ่านการนำเสนอของพิธีกรกับชาวบ้านดังตัวอย่าง

พิธีกร (ผู้หญิง) :บ้านปากน้ำตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร ที่นี่นะคะ มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลากหลาย กิจกรรมแรกนี้นะคะ ที่ใครมาแล้วพลาดไม่ได้ นั่นก็คือ การออกมานั่งเรือชมวิถีชีวิตยามเช้า พร้อม ๆ กับการจับกาแพและขนมของชุมชนในบริเวณปากน้ำตะโกค่ะ[...]

ชาวบ้าน (ผู้ใหญ่) :ก็จะพามากินกาแพ ดูพระอาทิตย์ขึ้นตอนเช้าที่หาดอรุณทัย เป็นหาดที่ยาวที่สุดในจังหวัดชุมพรแล้วครับ

(“ตามอำเภอจาน”:ตอนที่ 34วางอวนดักปลาสดออกอากาศ 29ส.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ที่ปากน้ำตะโกมีกิจกรรมการท่องเที่ยวนั่งเรือสัมผัสความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตในชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านท้องถิ่นพาพิธีกรไปออกเรือตอนเช้า เพื่อชมความสวยงามของวิวดทะเลพร้อมกับการกินขนมท้องถิ่น โดยอยู่ในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ผู้ชมสามารถเห็นถึงวิถีชีวิตและกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นอย่างดี มีความเข้าใจ การท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้นจากการรับชม ซึ่งทำให้เกิดความชื่นชอบและสนใจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้น ๆ

4.2 ส่งเสริมการค้าขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนท้องถิ่น

การส่งเสริมการค้าขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนท้องถิ่นหมายถึง สนับสนุนการทำมาหากินในทางซื้อขายของชุมชนให้ดีขึ้น สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน”พ.ศ.2563 ได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น เช่น ตอน ขึ้นเหนือชิมเมนูถิ่นจาก “ใบเมี่ยง (ใบชา)”ได้นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ทำจากใบชาของบ้านป่าเมี่ยงผู้ชมได้เห็นถึงความหลากหลายและความประณีตของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากฝีมือของชุมชนท้องถิ่นดังตัวอย่าง

ชาวบ้าน (แม่สุณี) :เอามาทำเป็นหมอนใบชา สรรพคุณของใบชาไม่เหมือนใบไม้อื่น มันจะช่วยเรื่องระบบทางเดินหายใจ คนที่หายใจไม่สะดวก ถ้าได้กลิ่นใบชาจะทำให้หายใจสะดวกขึ้น แล้วก็สามารถดับกลิ่นในตู้เย็นและตู้เสื้อผ้าได้

พิธีกร (ผู้หญิง) : เป็นปลอกหมอนที่ทำจากผ้าทอ ซึ่งก็ทอจากชาวบ้านในชุมชนนี้แหละ หรือจะเป็นหมอนรองคอแบบนี้ละ แกะออกมาก็กลิ่นใบชา นี้อหอมมาก แล้วก็กลับไป แล้วก็อย่างที่แม่บอก มีพวกแบบไว้สำหรับดับกลิ่นในตู้เย็น ใครสนใจ ก็ลองติดต่อเข้ามาได้ ราคาก็ไม่แพง 4050เนาะ น่ารักเชียว เป็นช้าง สำคัญคือ เป็นผ้าทอด้วย ถูมาก

(“ตามอำเภอจาน”:ตอนที่ 31ขึ้นเหนือชิมเมนูถิ่นจาก “ใบเมี่ยง (ใบชา)”ออกอากาศ 8ส.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ชุมชนบ้านป่าเมี่ยงรู้จักการใช้ประโยชน์ของใบเมี่ยงอย่างเต็มที่ และในชุมชนท้องถิ่น มีการแปรรูปใบเมี่ยงเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่น ผู้ชมสามารถเข้าใจลักษณะผลิตภัณฑ์จากใบเมี่ยงอย่างลึกซึ้ง โดยผ่านการแนะนำของพิธีกรและชาวบ้าน อีกทั้งผู้ชมได้เห็นถึงกระบวนการทำผลิตภัณฑ์ใบเมี่ยงจากการรับชม สามารถสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ที่คุณภาพดีและราคาถูกกับชุมชนได้โดยตรง การนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนได้ส่งเสริมการค้าขายของผลิตภัณฑ์เป็นอย่างดี

4.3 การเป็นสื่อกลางที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่น

การเป็นสื่อกลาง หมายถึง การเป็นสื่อที่นำข้อมูลทุกประเภทไปสู่มวลชนการนำเสนออัตลักษณ์ในชุมชนท้องถิ่นทำให้ชุมชนภายนอกมีความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563สามารถเผยแพร่อัตลักษณ์ของท้องถิ่น และทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจรูปแบบการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่นเช่น ตอน “ดูหล้า” ดำน้ำฟังเสียงปลาแบบชาวเลโบราณได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับชุมชนบ้านในถ้ำ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังรักษาวิถีการหาปลาโดยการฟังเสียงปลาดังตัวอย่าง

พิธีกร (ผู้หญิง) :ชุมชนบ้านในถ้ำ อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช เป็นชุมชนประมงพื้นบ้านที่หาอยู่หากินกันในพื้นที่ของอ่าวท่าศาลา แหล่งอาหารที่อุดมสมบูรณ์ แล้วก็หล่อเลี้ยงชาวบ้านมาอย่างยาวนาน และด้วยความอุดมสมบูรณ์ของอ่าวท่าศาลาแห่งนี้ละคะ ที่นี่ละคะ จึงเปรียบเสมือนแหล่งอาหารอันมากคุณค่า จึงทำให้ได้ชื่อว่า อ่าวทองคำคะ[...]

พิธีกร (ผู้หญิง) :ชุมชนบ้านในถ้ำนั่นละคะ เป็นชุมชนที่สืบทอดการหาปลาด้วยวิถีโบราณแบบชาวเลดั้งเดิม ที่เรียกกันว่า ดูหล้า ซึ่งก็คือชื่อที่ใช้เรียกผู้ที่มีความสามารถในการดำน้ำฟังเสียงปลาคะ

(“ตามอำเภอจาน”:ตอนที่ 33 “ดูหล้า” ดำน้ำฟังเสียงปลาแบบชาวเลโบราณออกอากาศ 22ส.ค. 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าชุมชนบางท้องถิ่น ยังรักษาวิถีการหาปลาแบบดั้งเดิมไว้ และชาวเลที่อาศัยอยู่ใกล้อ่าวทะเล มีความผูกพันกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ ทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และความอุดมสมบูรณ์ในทะเลกับความชำนาญในด้านการฟังเสียงปลาสามารถแสดงออกให้เห็นโดยผ่านรูปแบบสารคดีโทรทัศน์ ผู้ชมจึงได้เข้าใจชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือความสามารถในการหาปลาอย่างมีอัตลักษณ์ก็ตาม ซึ่งสารคดีโทรทัศน์มีคุณค่าในด้านการเป็นสื่อกลางที่เผยแพร่ความเป็นท้องถิ่นและเสน่ห์ของชาวเลท้องถิ่นนั้น ๆ

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน”พ.ศ.2563 ผลการวิจัยพบว่า สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน”พ.ศ.2563มีคุณค่าด้านการให้ความรู้พร้อมกับความบันเทิง ผู้ชมสามารถได้ความรู้ต่าง ๆ จากการรับชม โดยเฉพาะในด้านเทคนิคการประกอบอาหาร วิถีชีวิตชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ของชุมชนท้องถิ่น การนำเสนอและการพูดคุยระหว่างพิธีกรกับชาวบ้าน สามารถสร้างสรรค์บรรยากาศที่มีชีวิตชีวา ผู้ชมจึงสามารถได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการรับชม ยังสามารถนำความรู้ที่ได้ใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่ง สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน”พ.ศ.2563 ถือเป็นช่องทางที่ดีในด้านการเผยแพร่คุณธรรมและรูปแบบการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นสื่อกลางที่อยู่ใกล้มนุษย์ สามารถอำนวยความสะดวกและสืบสานแก่ชีวิตของคนในสังคม ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ชนาพร พิทยาบูรณ์ (2559: 187) กล่าวว่าคุณค่าของรายการสารคดีอยู่ที่1) การให้ความรู้เฉพาะสาขาวิชา 2) การให้ความเป็นข้อเท็จจริง 3) ส่งเสริมให้ผู้ชมมีแนวคิดกว้างขวางขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน 4) การให้ความบันเทิง ให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สนุกสนานไปกับเนื้อหารายการนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอื้องอริน สายจันทร์ (2553)

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของรายการอาหารทางโทรทัศน์ในการสืบทอดวัฒนธรรมอาหาร ผลการวิจัยพบว่า สื่อโทรทัศน์เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีเทคนิคทางภาพและเสียง จึงทำให้โทรทัศน์กลายเป็นกลไกสำคัญในการรักษา สืบทอดความรู้และวัฒนธรรม ซึ่งผลการวิจัยคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” พ.ศ.2563 สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ เป็นเพราะคุณค่าของสารคดีโทรทัศน์ อยู่ที่การให้ความรู้และความเพลิดเพลินพร้อมกัน และสามารถเผยแพร่สิ่งที่อยู่ใกล้มนุษย์ไปถึงทางไกล โดยเฉพาะในด้านการสืบทอดความรู้อันหลากหลาย ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงาม คุณสมบัติที่ดึงดูดใจของชุมชน และผลิตภัณฑ์ที่มีสีสันของชุมชนนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวิเคราะห์สารคดีโทรทัศน์ “ตามอำเภอจาน” ในด้านอื่น ๆ เช่น กลวิธีการนำเสนอ เป็นต้น
2. ควรวิเคราะห์คุณค่าของสารคดีโทรทัศน์อื่น ๆ เช่น กบนอกกะลา กระจกหกด้าน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์. (2553). ชุมชนพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไฉไล.
- ชนาพร พิทยาบุรณ์. 2559. พิมพ์ครั้งที่ 1. การเขียนบทวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น. (2 กรุงเทพฯ. (๑: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (ออนไลน์).
- สุภาชีณีย์ คำศรีม่วง. (2558). สัญญาทางวัฒนธรรมอาหารผ่านรายการโทรทัศน์ สารระบันเทิงทางอาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมรินทร์ เทเลวิชั่น. (ผู้ผลิตรายการ). (2563, มกราคม 4). ตามอำเภอจาน[สารคดีโทรทัศน์]. กรุงเทพฯ : สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลช่อง 34.
- เอื้องอริน สายจันทร์. (2553). บทบาทของรายการอาหารทางโทรทัศน์ในการสืบทอดวัฒนธรรมอาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- XU ZHILAN. (2561). วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นในรายการโทรทัศน์ “ภัตตาคารบ้านทุ่ง” พ.ศ. 2561. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.